

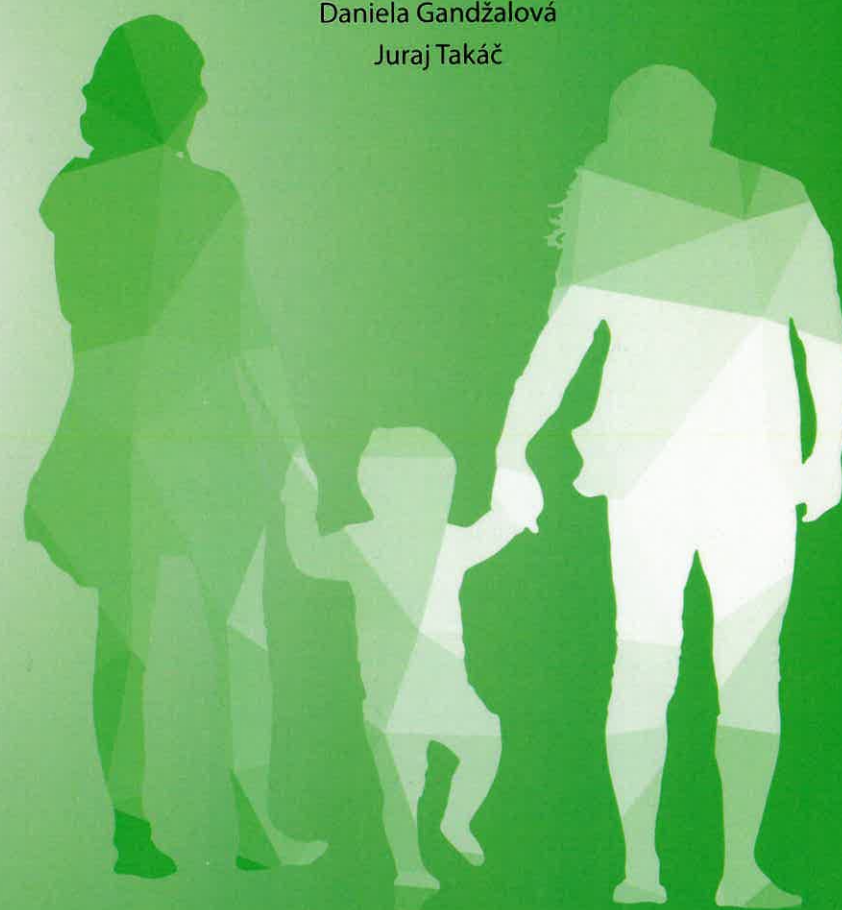
ISBN 978-80-557-1622-0

umb
UNIVERZITA
MATEJA BELA
V BANSKEJ BYSTRICI

ZÁKLADY RODINNÉHO PRÁVA

RODIČIA A DETI – VÝŽIVNÉ

Jana Muránska
Daniela Gandžalová
Juraj Takáč

BELIANUM

Banská Bystrica
2019

ZÁKLADY RODINNÉHO PRÁVA

RODIČIA A DETI - VÝŽIVNÉ

JUDr. Jana Muránska, PhD.

Doc. JUDr. Daniela Gandžalová, PhD.

JUDr. Juraj Takáč, PhD.

 ELIANUM

Banská Bystrica

2019

Vzor citácie:

MURÁNSKA, J., GANDŽALOVÁ D., TAKÁČ, J.: *Základy rodinného práva. Rodičia a deti - Výživné. Banská Bystrica: UMB Belianum 2019, 145 s., ISBN 978-80-557-1622-0*

Recenzenti:

Doc. Dr. iur. JUDr. Ing. Michal TUROŠÍK, PhD.

JUDr. Ing. Ján GANDŽALA, PhD.

JUDr. Veronika Skorková

Autori:

JUDr. Jana MURÁNSKA, PhD.: Rodičia a deti, okrem Ďalšie práva a povinnosti rodičov a detí a s tým súvisiaci § 40, 41, 42, 43

Doc. JUDr. Daniela Gandžalová, PhD.: Ďalšie práva a povinnosti rodičov a detí a s tým súvisiaci § 40, 41, 42, 43

JUDr. Juraj TAKÁČ, PhD.: Výživné

Učebnica reflektuje právny stav k 1. januáru 2019.

ISBN 978-80-557-1622-0

Predhovor

Vysokoškolská učebnica Základy rodinného práva má za cieľ študentovi prehľadným a zrozumiteľným spôsobom ozrejiť a bližšie priblížiť právnu reguláciu vybraných oblastí rodinného práva. Vydaná vysokoškolská učebnica sa zameriava na právne postavenie rodičov a detí v rámci rodinnoprávných vzťahov. Poukazuje na ich vzájomné práva a povinnosti, ich možnú reguláciu zo strany štátu, zaoberá sa otázkou určenia rodičovstva a zároveň analyzuje vyživovaciu povinnosť medzi jednotlivými subjektami rodinnoprávných vzťahov. Prostredníctvom predmetnej vysokoškolskej učebnice by mal byť študent schopný porozumieť a ozrejiť si základné princípy regulácie práv a povinností, ktoré Zákon o rodine poskytuje subjektom rodinnoprávných vzťahov s cieľom zabezpečenia ich vhodného a rovnocenného postavenia smerujúceho k ochrane a stabilite rodiny. Študent bude mať možnosť sa postupne oboznámiť s právnou úpravou a podrobným výkladom rodičovských práv a povinností, ako je povinnosť rodiča zabezpečiť adekvátnu výchovu a starostlivosť dieťaťa, zastupovať dieťa vo vzťahu k tretím osobám a zodpovedne spravovať jeho majetok. Následne získa informácie o možných reguláciách rodičovských práv a povinností zo strany štátu, ako sú výchovné opatrenia, umiestnenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti, či obmedzenie a zákaz styku rodiča s dieťaťom. Učebnica sa venuje aj problematike určenia rodičovstva tak z pohľadu určenia materstva, ako aj z pohľadu určenia a zapretia otcovstva. Študent bude mať možnosť nadobudnúť poznatky týkajúce sa vyživovacej povinnosti medzi rodičmi a deťmi navzájom, medzi manželmi, medzi ostatnými príbuznými a ozrejiť si podstatu príspevkov na výživu rozvedeného manžela a výživu a úhradu nákladov nevydatej matky.

Cieľom kolektívu autorov bolo spracovať vysokoškolskú učebnicu spôsobom, ktorý plnohodnotne a dostatočne poskytne všetky dôležité informácie a skutočnosti týkajúce sa predmetných oblastí rodinného práva. Okrem podrobnej analýzy, učebnica zároveň obsahuje paragrafové znenie jednotlivých ustanovení regulujúcich zmapované okruhy rodinnoprávných vzťahov, na čo následne nadväzuje stručný komentár. Študent tým pádom bude mať možnosť sa v rámci jednej knižnej publikácie, okrem teoretického poňatia a vymedzenia predmetnej problematiky, oboznámiť s konkrétnym paragrafovým znením ozrejmeným následným komentárom, čo by primárne malo viesť k obohateniu a zároveň k zjednodušeniu jeho štúdia.

Kolektív
autorov

RODIČIA A DETI

Systematický výklad

PRVÁ HLAVA. Určenie rodičovstva

I.	Všeobecný výklad.....	12
II.	Určenie materstva.....	12
III.	Určenie otcovstva.....	15
	1. Všeobecný výklad.....	15
	2. Prvá domnienka otcovstva.....	16
	3. Druhá domnienka otcovstva.....	16
	4. Tretia domnienka otcovstva.....	18
IV.	Zapretie otcovstva.....	19
	1. Všeobecný výklad.....	19
	2. Zapretie otcovstva manžela matky.....	19
	3. Zapretie otcovstva určeného súhlasným vyhlásením rodičov.....	21
	4. Zapretie otcovstva na návrh dieťaťa.....	21

DRUHÁ HLAVA. Rodičovské práva a povinnosti

I.	Všeobecný výklad.....	22
II.	Výchova a starostlivosť o maloleté dieťa.....	24
III.	Zastupovanie dieťaťa.....	26
IV.	Správa majetku dieťaťa.....	27

TRETIA HLAVA. Zásahy štátu do výkonu rodičovských práv a povinností

I.	Všeobecný výklad.....	31
II.	Výchovné opatrenia.....	31
III.	Zásahy súdu do výkonu rodičovských práv a povinností.....	34
IV.	Umiestnenie dieťaťa do náhradnej starostlivosti.....	35
V.	Obmedzenie a zákaz styku.....	35

ŠTVRTÁ HLAVA. Ďalšie práva a povinnosti rodičov a detí36

ZÁKON O RODINE

Komentovaný text zákona (Vzťahy medzi rodičmi, deťmi a ostatnými príbuznými -

§§28 až 43 ZR, Určenie rodičovstva - §§ 82 až 96 ZR)

Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov

Druhá časť. VZŤAHY MEDZI RODIČMI, DEŤMI A OSTATNÝMI PRÍBUZNÝMI

Prvá hlava. Rodičovské práva a povinnosti

§ 28	(Výkon rodičovských práv a povinností).....	40
§ 29	(Maloletý rodič).....	41
§ 30	(Výchova maloletého dieťaťa).....	43
§ 31	(Zastupovanie maloletého dieťaťa).....	46
§ 32	(Správa majetku maloletého dieťaťa).....	49
§ 33	(Všeobecne).....	52
§ 34	(Zánik funkcie majetkového opatrovníka).....	54
§ 35	(Rozhodovanie súdu pri nezhode rodičov).....	56
§ 36	(Úprava výkonu rodičovských práv a povinností a úprava styku v ďalších prípadoch).....	57

§ 37	(Výchovné opatrenia).....	60
§ 38	(Zásahy súdu do výkonu rodičovských práv a povinností – obmedzenie, pozastavenie a pozbavenie).....	65

§ 39	(Právne následky zásahov do výkonu rodičovských práv a povinností).....	68
------	---	----

Druhá hlava. Ďalšie práva a povinnosti rodičov a detí a vzťahy v rodine

§ 40	(Meno a priezvisko dieťaťa).....	69
§ 41	(Zmena priezviska dieťaťa).....	71
§ 42	(Nemožnosť zmeny priezviska dieťaťa).....	73
§ 43	(Právne postavenie dieťaťa).....	73

Štvrtá časť. URČENIE RODIČOVSTVA A OSVOJENIE

Prvá hlava. Určenie rodičovstva

Prvý oddiel. Určenie materstva

§ 82	(Matka dieťaťa).....	76
§ 83	(Určenie materstva súdom).....	79

Druhý oddiel. Určenie a zapretie otcovstva

§ 84	(Domnienky otcovstva).....	81
§ 85	(I. domnienka otcovstva).....	82
§ 86	(Lehota pre zapretie otcovstva manželom matky).....	84
§ 87	(Predpoklady pre zapretia otcovstva určeného I. domnienkou).....	87
§ 88	(Lehota pre zapretie otcovstva určeného I. domnienkou).....	89
§ 89	(Lehota pre zapretie otcovstva skorším manželom).....	90
§ 90	(Postupnosť uplatňovania I. a II. domnienky).....	90
§ 91	(II. domnienka otcovstva).....	91
§ 92	(Určenie otcovstva k nasciturovi).....	92
§ 93	(Zapretie otcovstva určeného súhlasným vyhlásením rodičov).....	93
§ 94	(III. domnienka otcovstva).....	94
§ 95	(Konanie o určenie otcovstva).....	97
§ 96	(Zapretie otcovstva dieťaťom).....	98

V Ý Ž I V N É

Systematický výklad

PRVÁ HLAVA. Výživné

I.	Všeobecný výklad.....	102
II.	Konanie o výživnom	104
III.	Rozsah výživného	105
IV.	Zmena rozsahu výživného	106
V.	Úhrada výživného	106
VI.	Plnenie za iného	108
VII.	Náhradné výživné	108

DRUHÁ HLAVA. Druhy vyživovacích povinností

I.	Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom.....	111
1.	Všeobecný výklad.....	111
2.	Plnenie vyživovacej povinnosti	113
3.	Rozsah vyživovacej povinnosti	114
4.	Výživné a striedavá osobná starostlivosť	117
5.	Tezaurácia výživného a tvorba úspor	118
I.	Vyživovacia povinnosť detí k rodičom	119
II.	Vyživovacia povinnosť medzi ostatnými príbuznými	122
III.	Vyživovacia povinnosť medzi manželmi	125
IV.	Príspevok na výživu rozvedeného manžela	127
V.	Príspevok na výživu a úhradu niektorých nákladov nevydatej matky	129

Z Á K O N O R O D I N E

Komentovaný text zákona (Výživné - §§ 62 až 81 ZR)
Zákon č. 36/2005 Z. z. o rodine v znení neskorších predpisov

Tretia časť. V Ý Ž I V N É

Prvá hlava. Druhy vyživovacích povinností

Prvý oddiel. Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom

§ 62	(Vyživovacia povinnosť rodičov k deťom - určenie)	132
§ 63	(Vyživovacia povinnosť rodiča ako samostatne zárobkovo činnnej osoby)	134
§ 64	(Tezaurácia výživného).....	135
§ 65	(Rozhodovanie súdu o výživnom ak rodičia spolu nežijú).....	135

Druhý oddiel. Vyživovacia povinnosť detí k rodičom

§ 66	(Rozsah vyživovacej povinnosti detí k rodičom).....	136
§ 67	(Plnenie vyživovacej povinnosti detí k rodičom)	137

Tretí oddiel. Vyživovacia povinnosť medzi ostatným príbuznými

§ 68	(Vzájomná vyživovacia povinnosť predkov a potomkov).....	138
§ 69	(Postupnosť povinných).....	138
§ 70	(Pluralita povinných v rovnakom stupni)	139

Štvrtý oddiel. Vyživovacia povinnosť medzi manželmi

§ 71	(Vzájomná vyživovacia povinnosť medzi manželmi)	140
------	---	-----

Piaty oddiel. Príspevok na výživu rozvedeného manžela

§ 72	(Príspevok na výživu rozvedeného manžela)	140
§ 73	(Zánik príspevku na výživu rozvedeného manžela)	141

Šiesty oddiel. Príspevok na výživu a úhradu niektorých nákladov nevydatej matke

§ 74	(Príspevok na výživu a úhradu niektorých nákladov nevydatej matke)	142
------	--	-----

Druhá hlava. Spoločné ustanovenia

§ 75	(Kritériá určenia výživného).....	144
§ 76	(Platenie výživného)	145
§ 77	(Priznanie výživného).....	145
§ 78	(Zmena výživného).....	146
§ 79	(Plnenie výživného za iného).....	147
§ 80	(Náhradné výživné).....	148
§ 81	(Výživné pre dieťa umiestnené do náhradnej starostlivosti a ochranej výchovy).....	148

Literatúra.....	151
-----------------	-----

O autoroch

JUDr. Jana Muránska, PhD. (1974)

Štúdium na Právnickej fakulte Masarykovej univerzity v Brne ukončila v roku 1997. Od roku 1999 pôsobí na Katedre občianskeho práva Právnickej fakulty UMB v Banskej Bystrici, v súčasnosti na pracovnej pozícii odborný asistent. V roku 2010 ukončila doktorandské štúdium vo vednom odbore občianske právo ako externá doktorandka na Právnickej fakulte UK v Bratislave. Špecializuje sa na občianske právo hmotné a rodinné právo. Vo vedeckovýskumnej práci sa ťažiskovo venuje najmä problematike majetkových vzťahov medzi manželmi. Je tiež autorkou viacerých odborných a vedeckých prác zameraných na širšie spektrum problémov občianskeho a rodinného práva.

Doc. JUDr. Daniela Gandžalová, PhD. (1962)

Vysokoškolské štúdium na Právnickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe ukončila v roku 1985, kde o rok neskôr úspešne vykonala i rigoróznú skúšku vo vednom odbore občianske právo. Od roku 1987 pracovala ako justičná čakatel'ka na Okresnom súde v Beroune a od roku 1990 do roku 1993 na Ministerstve obrany ČSFR v Prahe. Výučbe predmetu občianske právo sa venuje od roku 1994 a to najskôr ako odborná asistentka na Ekonomickej fakulte UMB v Banskej Bystrici a od roku 1997 nepretržite až do súčasnosti na Katedre občianskeho práva Právnickej fakulty UMB v Banskej Bystrici, kde sa špecializuje najmä na výučbu občianskeho práva procesného. V roku 2003 ukončila doktorandské štúdium vo vednom odbore občianske právo. V roku 2006 vydala vedeckú monografiu s názvom dedičské právo a dedičské konanie a v roku 2013 vedeckú monografiu s názvom Vývoj dedičského práva na území SR. Problematike dedičského práva sa venovala aj ako členka rekodifikačnej komisie Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky pre prípravu nového slovenského Občianskeho zákonníka v rokoch 2006 – 2008. Je autorkou resp. spoluautorkou viacerých publikácií – učebníc a skript z občianskeho práva, štúdií a odborných článkov, zaoberajúcich sa najmä problematikou občianskeho práva. Od roku 1999 je zapísaná v zozname advokátov Slovenskej advokátskej komory. Od roku 2013 je docentkou vo vednom odbore Občianske právo.

JUDr. Juraj Takáč, PhD. (1983)

Vyštudoval právo na Právnickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Po ukončení vysokoškolského štúdia na UMB absolvoval ročné štúdium na Oxfordskej univerzite. Úspešne ukončil doktorandské štúdium na Fakulte práva Paneurópskej vysokej školy v Bratislave. Ako odborný asistent na Katedre občianskeho práva Právnickej fakulty UMB pôsobí od roku 2012 so zameraním prioritne na výučbu občianskeho práva hmotného. Zároveň vykonáva advokátsku prax.

Zoznam použitých skratiek

AZ	Autorský zákon č. 185/2015 Z. z. o autorskom práve a právach súvisiacich s autorským právom (autorský zákon) v znení neskorších predpisov
ZR	Zákon o rodine č. 36/2005 Z. z. v znení neskorších predpisov
OZ	Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov
OBZ	Obchodný zákonník č. 513/1991 Zb. v znení neskorších predpisov
KZ	zákon č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov
NP	zákon č. 323/1992 Zb. o notároch a notárskej činnosti (Notársky poriadok) v znení neskorších predpisov
CMP	Civilný mimosporový poriadok, zákon č. 161/2015 Z. z.
CSP	Civilný sporový poriadok, zákon č. 160/2015 Z. z. v znení zákona č. 87/2017 Z. z.
SSP	Správny súdny poplatok č. 162/2015 Z. z. v znení zákona č. 88/2017 Z. z.
ZP	Zákonník práce č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov
OSP	Občiansky súdny poriadok, zákon č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov
ZMPSP	Zákon č. 97/1963 Zb. o medzinárodnom práve súkromnom a procesnom
ZoM	Zákon o matrikách č. 154/1994 Z. z. v znení neskorších predpisov
R	Civilná zbierka súdnych rozhodnutí a stanovísk. Pod touto značkou sú vyznačené judikáty uverejnené Najvyššími súdmi ČSFR, ČR a SR do 31. 12. 1992 a od 1. 1. 1993 judikáty uverejnené Najvyšším súdom SR
Z. z.	Zbierka zákonov Národnej rady Slovenskej republiky od 1.1.1993
nar. vl.	Nariadenie vlády Slovenskej republiky
Sb.	Sbírka zákonů České republiky od 1. 1. 1993
Ústava SR	Zákon č. 460/1992 Zb. v znení neskorších zmien a doplnkov
ZFEÚ	Zmluva o fungovaní Európskej únie
ZZaŠ	zákon č. 191/1950 Zb., zákon zmenkový a šekový v znení neskorších predpisov
ZSP	zákon č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov
TZ	zákon č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov

Literatúra

1. **Bálintová, M.:** Možnosť zapretia otcovstva v kontexte práva na rešpektovanie súkromného života. In: Justičná revue, 59, č. 2, 2007, s 527- 536.
2. **Bános, R.:** Zákon o rodine. Veľký komentár, Bratislava : Eurokódex, 2015.
3. **Beňuchová, T., Tomková, A.:** Ochrana práv maloletých v civilnom konaní. In: Ochrana práv maloletých v civilnom procese. Zborník z medzinárodnej konferencie konanej 1. a 2. októbra 2007 v Bratislave. Bratislava: Vydavateľské oddelenie PraF UK, 2007, s. 46-55.
4. **Cirák, J., Pavelková, B., Števček, M.:** Rodinné právo, Šamorín : HEURÉKA, 2010.
5. **Haderka, J.:** Surogační mateřství. In: Právní obzor, č. 10, 1986, s. 917- 934.
6. **Horváth, E., Varga, E.:** Zákon o rodine. Komentár. Druhé, prepracované a doplnené vydanie. Bratislava : Wolters Kluwer, 2014.
7. **Hrušáková, M. a kol.:** Rodinné právo. Brno : MU v Brne - právnická fakulta, 1993.
8. **Hrušáková, M., Králíčková, Z., Westphalová, L. a kol.:** Občanský zákoník II. Rodinné právo (§655-975). Praha: C.H.Beck, 2014.
9. **Hrušáková, M., Králíčková, Z., Westphalová, L. a kol.:** Rodinné právo. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015.
10. **Hrušáková, M., Králíčková, Z.:** Zákon o rodině. Komentář. 3. vydání. Praha : C. H. Beck, 2005.
11. **Hrušáková, M., Králíčková, Z.:** České rodinné právo. 2. opravené a doplněné vydání. Brno : Masarykova univerzita, 1998.
12. **Hrušáková, M., Králíčková, Z.:** Anonymní a utajené mateřství v České republice – utopie nebo realita? In: Právní rozhledy, č. 2, 2005.
13. **Hubálková, E.:** Anonymní porody z hlediska článku 8 Evropské úmluvy o lidských právech, In: Zborník z konferencie „Rodina a práva osobního stavu (statusová)“, Správní právo, č. 5–6, 2003, s. 282 – 288.
14. **Humeník, I.:** Ochrana osobnosti a medicínske právo. 1. vydanie. Bratislava : EUROKÓDEX, s. r. o, 2011.
15. **Králíčková, Z.:** Přirozené právo dítěte znát svůj původ a jeho ochrana v českém civilním právu. In: Ochrana práv maloletých v civilnom procese. Zborník z medzinárodnej konferencie. Bratislava: VO PRAF UK, 2007, str.68-78.
16. **Lazar, J. a kol.:** Občianske právo hmotné, 1. zväzok. Prvé vydanie. Bratislava : IURIS LIBRI, spol. s r.o., 2014.
17. **Pavelková, B.:** Zákon o rodine. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2011.
18. **Pavelková, B.:** Maloletí v slovenskom rodinnom práve. 2. časť. Právne postavenie rodiča vo výchove maloletého dieťaťa. Bratislava : Bratislavská vysoká škola práva, 2009.
19. **Pavelková, B., Smyčková, R., Srebalová, M.:** Otcovstvo. In: Zborník z konferencie „Rodina a práva osobního stavu (statusová)“, Správní právo, č. 5–6, 2003.
20. **Radvanová, S., Zuklínová, M.:** Kurs občanského práva. Instituty rodinného práva. Praha: C. H. Beck, 1999.
21. **Ševcová, K.:** Kapitoly z medicínského práva. Banská Bystrica: Belianum, 2018.
22. **Ševcová, K.:** Výzvy adopcie detí v rámci Európskej Únie. In: Stop! Deti nie sú tovarom! Adopcie nie sú obchodom! Zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie, Banská Bystrica 17. marca 2015, Banská Bystrica : Inštitút kriminologických štúdií v Banskej Bystrici, 2015, str. 164-170
23. **Šínová, R., Šmíd, O., Juráš, M. a kol.:** Aktuální problémy rodinněprávní regulace: rodičovství, výchova a výživa nezletilého. Praha : Leges, 2013.
24. **Švestka, J., Dvořák, J, a kol.:** Občanské právo hmotné 3. Páté, jubilejní aktualizované vydání. Praha : Wolters Kluwer ČR, a.s., 2009.

Základy rodinného práva. Rodičia a deti – výživné

MURÁNSKA, J.; GANDŽALOVÁ, D.; TAKÁČ, J.

Recenzenti :

Doc. Dr. iur. JUDr. Ing. Michal TUROŠÍK, PhD.

JUDr. Ing. Ján GANDŽALA, PhD.

Vydalo : Belianum. Vydavateľstvo Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici

Edícia : Právnická fakulta

Formát : A4

Rok vydania : 2019

Rozsah : 152 s.

Náklad : 150 ks

Tlač : EQUILIBRIA s.r.o.

ISBN – 978-80-557-1622-0